

A man with a beard and a backpack is looking at his smartphone on a city street at night. The background is blurred with city lights.

6 JULI 2022

ACCOUNTANTSVERSLAG 2021

Gemeente Bodegraven-Reeuwijk

IBDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

de raad van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk
T.a.v. de heer drs. J.H. Rijs, raadsgriffier
Postbus 401
2410 AK Bodegraven-Reeuwijk

Rotterdam, 6 juli 2022

Kenmerk: MS/RA1699

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

DASHBOARD

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk (hierna te noemen 'Bodegraven-Reeuwijk') gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 19 oktober 2021, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2021. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

De jaarrekening van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk geeft een getrouw beeld van de baten, lasten. Ten aanzien van de rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening verstrekken wij een afkeurend oordeel.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders. Het controlejaar van Gemeente Bodegraven-Reeuwijk met BDO is wederom uitdagend geweest onder andere doordat de capaciteit bij de gemeente onverwachts minder was als gevolg van ziekte en dit impact heeft gehad op de processen om te komen tot de jaarrekening en de jaarrekening zelf. Dit heeft geleid tot veel extra inspanning vanuit de organisatie en ons.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de Bodegraven-Reeuwijk bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

C.M. Steehouwer MSc RA
Partner en extern accountant Bodegraven-Reeuwijk

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING

- ▶ Wij verstrekken bij de jaarrekening 2021 een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid.
- ▶ De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2021 zijn niet geheel rechtmatig als gevolg van EU-aanbestedingsbevindingen. Dit leidt tot een afkeurend oordeel voor rechtmatigheid.
- ▶ Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening 2021 en bevat geen materiële onjuistheden.
- ▶ De grondslagen van de jaarrekening 2021 zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd.
- ▶ De WNT is nageleefd.
- ▶ Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage. Wel is de door Fermwerk over 2020 verantwoorde onzekerheid in Tozo 1 opgenomen in de bijlage.

AANDACHTSPUNTEN VOOR 2022

Op basis van de interim- en jaarrekeningcontrole 2021 zijn de aandachtspunten voor 2022:

1. Financiële ontwikkeling en toenemende onzekerheid door oplopende rente, inflatie en personele krapte.
2. Inrichting van het nieuwe financiële systeem. Naast de gewenste functionaliteiten, aandacht benodigd voor de IT-General controls en functiescheidingen binnen de applicatie (o.a. bij inkoop tussen leveringsbewakers en budgethouders);
3. Doorontwikkeling van de administratieve organisatie en interne controle naar de rechtmatigheidsverantwoording over 2023;
4. Frauderisicobeheersing in verband met ontwikkeling in accountantscontrole
5. Geplande aanpassing organisatiestructuur

RESULTAAT 2021

(x €1.000)	2021	Begroting (na wijziging)
Saldo van baten en lasten	2.498	-2.225
Mutatie reserves	2.176	2.225
Resultaat	4.674	0

Het resultaat over 2021 bedraagt € 4,8 miljoen voordelig na mutaties in reserves. Het resultaat 2021 wijkt ongeveer 4,8% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Daarmee blijft de gemeente niet binnen onze benchmark van 3%, echter is wel zichtbaar dat het overgrote deel van de afwijking samenhangt met de ontwikkelingen in de grondexploitaties (€2,8 miljoen) en de algemene uitkeringen (2.3miljoen). De oorzaken van de afwijking lopen uiteen en worden toegelicht in de jaarrekening en onder [resultaat 2021](#).

ONTWIKKELINGEN IN DE CIJFERS

Grex I De verliesvoorziening op grondexploitaties is toegenomen tot €1.518.000 en ziet vooral op fase 3 en 4 van De Wijde Wiericke .

Voor alle grondexploitaties samen is € 2.350.000 winstneming gerealiseerd in het boekjaar 2021.

Sociaal domein I Gemeente Bodegraven-Reeuwijk ziet de [lasten in het sociaal domein](#) nadelig uitpakken ten opzichte van begroot en licht toenemen ten opzichte van voorgaand boekjaar. Met name de jeugdzorg (+ €0,8 miljoen), valt hoger uit dan begroot. Dit is in lijn met de verder toenemende lasten in de jeugdzorg die wij vanuit onze benchmark Nederlands gemeenten ook landelijk onderkennen.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

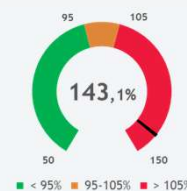
- ▶ Aanbestedingsrechtmatigheid: Op basis van de spendanalyse hebben wij de lasten uit hoofde van een aantal contracten als onrechtmatig meegewogen in ons oordeel. De geconstateerde fouten hebben grotendeels betrekking op inhuur maar ook andere diensten en levering voor [2021 € 3,4 mln](#) (2020: € 3.7mln.).
- ▶ Er resteert [een controleverschil](#) boven de rapporteringstolerantie. Daarnaast is sprake van onzekerheden op getrouwheid en rechtmatigheid voor totaal [€ 788.000](#)
- ▶ De gemeente heeft diverse controleverschillen gecorrigeerd.

UW FINANCIËLE POSITIE

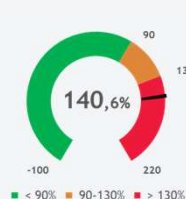
Structurele exploitatieruimte

Belastingcapaciteit

Netto schuldquote

Solvabiliteit

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole
- 2.2 Getrouwheid van de jaarrekening
- 2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening
- 2.4 Top 3-aandachtspunten voor 2022

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole

COVID-19-impact op boekjaar 2021

Zie hiervoor onze managementletter en de BADO-notitie

Het proces van de totstandkoming en controle van de jaarrekening is uitdagend geweest

De gevolgen van COVID-19 zijn nader toegelicht in de diverse programma's, paragrafen en de jaarrekening

Inleiding: COVID-19 en de jaarrekening 2022

Tijdens de controle hebben wij aandacht besteed aan de impact van de coronapandemie op de Bodegraven-Reeuwijk. Hieromtrent hebben wij overleg gevoerd met het diverse functionarissen. De coronacrisis heeft grote gevolgen voor de operationele activiteiten van de Bodegraven-Reeuwijk. Daarbij zijn de financiële gevolgen van de crisis beperkt. In de jaarrekening en de tussentijdse rapportages is door de organisatie gerapporteerd over deze impact voor Bodegraven-Reeuwijk. Ook voor 2022 zal dit naar verwachting nog het geval zijn.

Eind februari 2021 is de BADO-notitie met betrekking tot de 'COVID-19-effecten en -risico's voor decentrale overheden' uitgekomen. In deze notitie is een groot aantal aandachtspunten beschreven voor het opstellen en controleren van de jaarrekening 2020. Deze notitie is ook van toepassing voor de jaarrekening 2021. Wij verwijzen voor deze aandachtspunten, de impact op getrouwheid en rechtmatigheid, de controleaanpak en de specifieke attentiepunten ten aanzien van de posten in de jaarrekening naar deze notitie (zie: [notitie-effecten-en-risicos-corona-voor-jaarrekening-2020-decentrale-overheden.pdf \(nba.nl\)](#)).

In deze paragraaf informeren wij u over het proces van onze controle in relatie tot COVID-19 en onze specifieke bevindingen die impact hebben op onze controle, de verslaggeving en/of onze controleverklaring. Voor een analyse van het resultaat verwijzen wij naar de jaarrekening en naar paragraaf 3.1 van dit verslag.

De totstandkoming van de jaarrekening en het proces van de controle i.r.t. COVID-19 en het eerste jaar van de controle

Onze interimcontrole heeft grotendeels digitaal en op afstand plaatsgevonden. Voor de eindejaarscontrole konden wij en de medewerkers van de gemeente weer fysiek op het gemeentehuis de werkzaamheden uitvoeren. Naar aanleiding van dit proces hebben wij de volgende opmerkingen:

- ▶ Door uitval (door ziekte) van medewerkers bij de gemeente voorafgaand aan onze controle is vertraging ontstaan bij de oplevering van documenten (waaronder de jaarrekening 2021);
- ▶ Het controleproces heeft verder vertraging opgelopen door uitval van medewerkers door ziekte bij de gemeente gedurende de controle.
- ▶ Wij willen de betrokkenen bij de jaarrekeningcontrole bedanken voor hun inzet, open houding en de samenwerking. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid dit proces met u te evalueren.

Impact op verslaggeving

Het BBV kent zoals bekend een aantal verplicht voorgeschreven paragrafen. Het staat de gemeente vrij om naast de verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen. COVID-19 is een gebeurtenis die niet slechts aan één programma of taakveld is toe te rekenen. Het heeft betrekking op de gehele gemeente en heeft betrekking op veel programma's en taakvelden. De gemeente heeft er niet voor gekozen om in één paragraaf toe te lichten welke gevolgen COVID-19 op de Bodegraven-Reeuwijk heeft (gehad) en welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden de gemeente heeft genomen. De gevolgen van COVID-19 op de jaarrekening is daarmee verspreid door de jaarrekening terug te vinden,

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole

Belangrijkste bevindingen:

- ▶ Verwerking van de Tozo balanspositie is aangepast naar aanleiding van onze controle
- ▶ Er zijn geen resterende fouten en onzekerheden boven de rapportage-tolerantie van de SiSa

Tozo-regeling

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) is een van de steunmaatregelen van het kabinet om zelfstandige ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis en voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen op te vangen. De regeling kent verschillende tranches met verschillende rechtmatigheidsvereisten:

- ▶ Tozo 1: aanvragen tussen 1 maart 2020 tot 1 juni 2020
- ▶ Tozo 2: aanvragen vanaf 1 juni 2020 tot 1 oktober 2020
- ▶ Tozo 3: aanvragen vanaf 1 oktober 2020 tot 1 april 2021
- ▶ Tozo 4: aanvragen vanaf 1 april 2021 tot 1 juli 2021
- ▶ Tozo 5: aanvragen vanaf 1 juli 2021 tot 1 oktober 2021

Uw gemeente heeft in het kader van de Tozo-regeling een voorschot van het Rijk ontvangen. Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening legt u verantwoording af aan het Rijk. De regeling wordt uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling Fermwerk. De bestedingen in het kader van de Tozo-regeling over 2021 bedragen € 764.000 voor levensonderhoud en € 91.000 verstrekking in het kader van bedrijfskapitaal. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd aan de hand van de aanwijzingen van het ministerie in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole d.d. 31 januari 2022 en de nadere richtlijnen van de Sectorcommissie Decentrale Overheden van de NBA. Uit onze controle zijn geen resterende fouten en onzekerheden gebleken boven de rapportagetolerantie van de SiSa (€ 12.500).

2.2 Getrouwheid van de jaarrekening

De jaarrekening
2021 is getrouw

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2021 van de Bodegraven-Reeuwijk een goedkeurende controleverklaring af te geven met betrekking tot de getrouwheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva per 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Wij hebben diverse controleverschillen geconstateerd die door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle tevens resterende controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 53.500 (5% materialiteit) rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo	-	158	4.2
Sociaal domein - Wmo ZIN	-	92	4.2
Sociaal domein - Jeugdzorg ZIN	-	380	4.2
Onzekerheid inbaarheid vordering	-	158	
Afgrenzing opbrengst SPUK in de jaarrekening (SISA geen fout)	176	-	
Totaal	176	788	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.079	3.237	
Performance materialiteit (70% van de materialiteit)		809	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie		54	

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om deze controleverschillen te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. Deze verschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en zijn derhalve voornemens een goedkeurende verklaring te verstrekken met betrekking tot de getrouwheid.

2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening

Wij zijn voornemens een verklaring met beperking af te geven ten aanzien van de rechtmatigheid in onze controleverklaring.

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 53.500 (5% materialiteit) rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn zoals onrechtmatigheden in de zorg.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Ongesaldeerde getrouwheidsfouten en/of onzekerheden	176	158	4.2
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo	-	158	4.2
Sociaal domein - Wmo ZIN	-	92	4.2
Sociaal domein - Jeugdzorg ZIN	-	380	4.2
Aanbestedingsrechtmatigheid	3.476	-	onderstaand
Totaal	3.652	788	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.079	3.237	
Performance materialiteit (70% van de materialiteit)		809	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie		54	

Wij concluderen dat deze controleverschillen gezamenlijk materieel zijn voor het beeld van de jaarrekening als geheel en zijn derhalve voornemens een verklaring met afkeurend oordeel af te geven ten aanzien van de rechtmatigheid. De goedkeuringstolerantie bedraagt € 1.079.000 voor fouten en € 3.237.000 voor onzekerheden. Met een totaal van € 3.476.000 aan rechtmatigheidsfouten wordt onze goedkeuringstolerantie overschreden en ook de 3% norm waardoor sprake is van een afkeurend oordeel op de rechtmatigheid.

Aanbestedingsrechtmatigheid

De onrechtmatigheden die wij hebben vastgesteld bestaan uit een divers aantal contracten ter grootte van EUR 3.476.000, waarvan veruit het merendeel in een voorgaand jaar is afgesloten. Uit deze controle kwam, op basis van de voor ons beschikbare informatie, bovenstaand bedrag aan onrechtmatigheden. Een deel van deze fout volgt uit een extrapolatie vanuit onze steekproef (EUR 315.000). De rest van het totaal bedrag betreft feitelijke onrechtmatigheden ad EUR 3.161.000.

De onrechtmatigheden hebben voor EUR 2.155.000 betrekking op inhuur en voor EUR 1.096.000 op overige diensten en leveringen voornamelijk ICT en openbare ruimte.

2.4 Top 5-aandachtspunten voor 2022

De financiële situatie van de gemeente en de toenemende onzekerheden vragen aandacht

Wij vragen aandacht voor de processen rond het nieuwe financiële systeem

rechtmatigheidsverantwoording door het college naar 2023

Wij denken graag mee over mogelijke procesveranderingen

Inleiding

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2021 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende top 5 van aandachtspunten voor het komende jaar benoemen. Dit zijn overwegend dezelfde aandachtspunten die wij voorgaand jaar onder de aandacht hebben gebracht en tussentijds met de organisatie en de auditcommissie hebben besproken. Daarbij benoemen we specifiek het **5^e aandachtspunt rond de frauderisicobeheersing** in verband met veranderingen in de controle, hiervoor verwijzen we naar de management letter waarin we specifiek ingaan op deze ontwikkeling. In [paragraaf 4.1](#) staat een korte samenvatting.

1. Financiële ontwikkeling en toenemende onzekerheid door oplopende rente, inflatie en personele krapte.

De meerjarenbegroting laat zien dat de gemeente moeite heeft om tot een sluitende begroting te komen. Toenemende onzekerheid door oplopende rente, inflatie en personele krapte. Tevens hogere onzekerheid aan de inkomstenkant vanaf 2026. Als raad heeft u inzicht nodig in de mogelijke impact van deze risico's. Wij adviseren u het college hierop te bevragen en m.b.v. bijvoorbeeld scenarioplanning u hierin inzicht te geven rond (besluitvorming en beheersing) van grote projecten. Hiermee teert de gemeente verder in op haar vermogen, een ontwikkeling die duidelijk zichtbaar is in het kengetal weerstandsvermogen. Afgelopen jaar hebben wij met de auditcommissie en de organisatie reeds gesproken over deze ontwikkeling en de genomen maatregelen. Verder zien wij voor 2022 en verder ook onzekerheden en risico's die op de gemeente afkomen inzake de [oorlog in Oekraïne](#). Voor 2022 blijft vanzelfsprekend de financiële ontwikkeling zowel in de cijfers als de beheersing een belangrijk aandachtspunt.

2. Inrichting van het nieuwe financiële systeem

Naast de gewenste functionaliteiten, vragen wij aandacht voor de IT-General control en functiescheidingen binnen de applicatie (o.a. bij inkoop tussen leveringsbewakers en budgethouders). Door nu de inrichting om het systeem en de bevoegdheden binnen het systeem te organiseren kan de organisatie in komende jaren, voor de rechtmatigheidsverantwoording door het college, gebruikt maken van deze functiescheiding en processen. Het is hierin vooral van belang dat de processen en verantwoordelijkheden ingeregeld zijn om te borgen dat logische toegangsbeveiliging, change management, continuïteit en de bevoegdheden correct blijven ingericht. Er is door de gemeente reeds contact gelegd met onze IT audit specialisten om proactief mee te kijken naar de inrichting van de genoemde processen anticiperend op de IT audit 2022.

3. De rechtmatigheidsverantwoording door het college

Zoals wij in [paragraaf 4.1](#) aangeven zal het college de rechtmatigheidsverantwoording over 2023 moeten afleggen. In [paragraaf 4.1](#) hebben we toegelicht hoe Bodegraven-Reeuwijk staat in de voorbereidingen/ uitvoer.

4. Geplande aanpassing organisatiestructuur

Vanuit onze gesprekken met de organisatie hebben wij vernomen dat u bezig bent om de huidige organisatie structuur en daarmee ook cultuur te heroverwegen. Wij zien in deze heroverweging een potentie om meer aan te sluiten op onze doelstelling van de controle en daarmee een meer zichtbaar en toetsbaar beheerste organisatie te worden. Een verschuiving naar meer zichtbare controles, in functieschieding waar mogelijk, om tot de financiële verantwoording te komen in de jaarrekeningen. Wij zijn benieuwd naar de door de organisatie gewenste verschuiving en denken graag mee over de invulling in processen en vastleggingen.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat 2021

3.2 Dashboard financiële positie

3.3 Ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente

3.4 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat 2021

Resultaat 2021
ten opzichte van de
gewijzigde begroting
bedraagt € 4,7 miljoen

Het resultaat van Bodegraven-Reeuwijk over het jaar 2021 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 4,7 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2021	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL	IN %
Saldo van baten en lasten	2.498	-2.225	4.723	4,83%
Onttrekkingen reserves	5.962	5.962	-	0,00%
Dotatie aan reserves	-3.786	-3.737	-49	-0,05%
Resultaat	4.674	0	4.674	4,78%

De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijzigingen worden toegelicht in de jaarrekening vanaf pag. 146. Per programma worden de afwijkingen benoemd.

Het resultaat 2021 wijkt ongeveer 4,8% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces. Daarmee blijft de gemeente niet binnen deze benchmark, echter is wel zichtbaar dat het overgrote deel van de afwijking samenhangt met de ontwikkelingen in de grondexploitaties (+€2,8 miljoen) en de hoger uitgevallen algemene uitkeringen (+€2.3 miljoen). In de monitor grondexploitaties Q2 was reeds voorzien dat de opbrengsten €1,7 miljoen hoger zouden uitvallen.

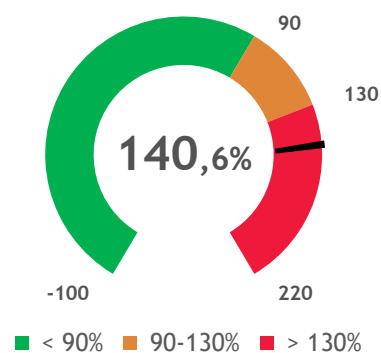
Overige belangrijke afwijkingen zijn:

- ▶ € 816.000 nadeel vanuit de jeugdzorg
- ▶ € 320.000 nadeel door meer inzet capaciteit op programma 3
- ▶ € 2.253.000 voordeel vanuit de algemene uitkeringen

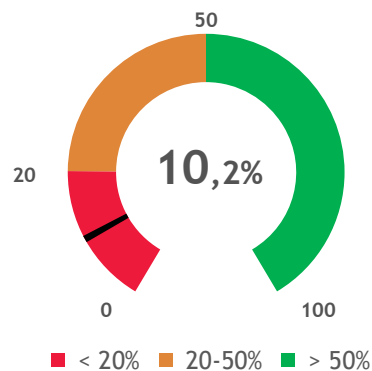
Belangrijkste
afwijkingen in het
resultaat 2021

3.2 Dashboard financiële positie

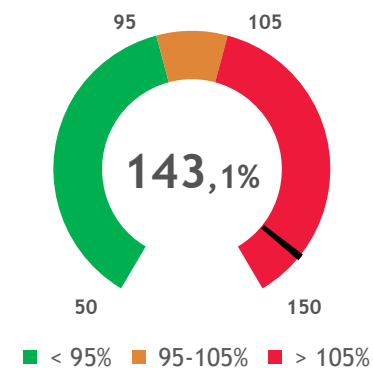
NETTO SCHULDQUOTE

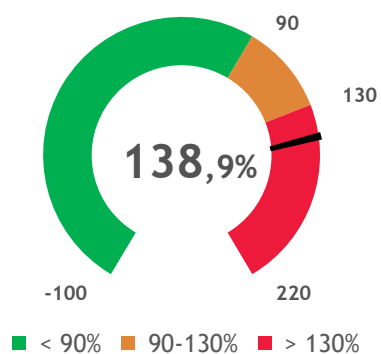
SOLVABILITEIT

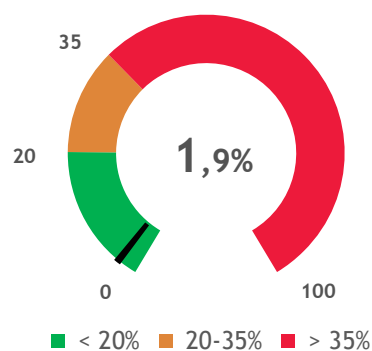
BELASTINGCAPACITEIT

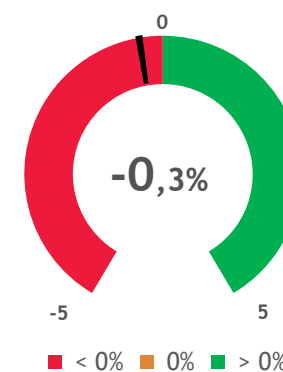
(GECORRIGEERDE) SCHULDQUOTE

GRONDEXPLOITATIE

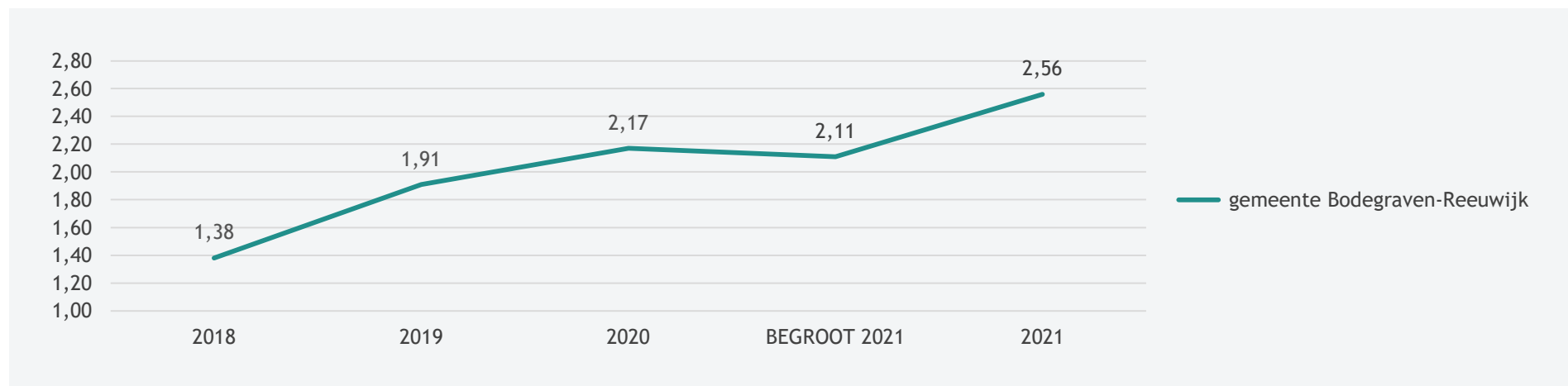

STRUCTURELE EXPLOITATIERUIMTE

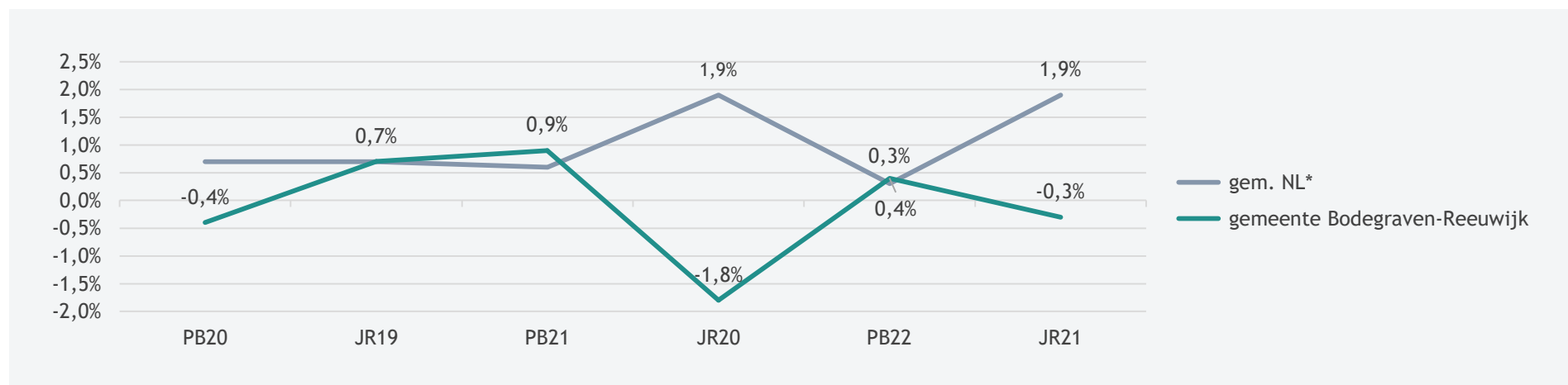

3.3 Ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

STRUCTURELE EXPLOITATIERUIMTE

* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde voor gemeenten in de categorie 25.000-50.000 inwoners. Data gebaseerd op [Benchmark Nederlands Gemeenten van BDO](#).

3.4 Ons beeld van uw financiële positie

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Signaleringswaarden GTK 2020 als referentiewaarden

Uw weerstandsvermogen is ruim voldoende

De solvabiliteit en schuldquote blijven onder druk staan.

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is laag volgens GTK

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Signaleringswaarden volgens het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 (GTK 2020)

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld dat vanaf begrotingsjaar 2021 geldt. In het GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente. Wij hebben deze signaleringswaarden als referentie gebruikt bij ons beeld van uw financiële positie.

Weerstandsvermogen Bodegraven-Reeuwijk is ruim voldoende

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 15 miljoen. In geval van calamiteiten is het mogelijk om een deel van deze reserves een andere aanwending te geven. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. Uw gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 6 miljoen. Het weerstandsvermogen van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk is volgens het GTK 2020 ruim voldoende te noemen.

Solvabiliteit en netto schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2021 10,2%. Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente Bodegraven-Reeuwijk in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen.

De netto schuldquote bedraagt 140,6%. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden.

Zowel de solvabiliteit als de netto schuldquote laten zien dat ten opzichte van de signaleringswaarden volgens het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2020) Bodegraven-Reeuwijk meest risicovol scoort.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk is erg laag doordat de grondpositie (de waarde van de grond) ten opzichte van de totale baten laag is. De ratio grondexploitatie < 20% is het minst risicovol te noemen volgens het GTK 2020. Gezien de beperkte nog te realiseren opbrengsten en kosten is het risico voor Bodegraven-Reeuwijk wel omvangrijker dan het cijfer doet vermoeden.

4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording
- 4.2 Sociaal domein uitgelicht
- 4.3 Ontwikkeling grondexploitaties
- 4.4 BBV, WNT en SiSa
- 4.5 Begrotingsrechtmatigheid
- 4.6 Belangrijke schattingsposten
- 4.7 Opvang vluchtelingen Oekraïne

4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording

Nog aandachtspunten in de interne beheersing. Onze controle vooral gegevensgericht. Zie ook managementletter 2021

Fraude(risico) beheersing is een actueel thema dat voor 2022 nadrukkelijk in de controleverklaring wordt meegenomen

Interne beheersing en onze aanpak voor 2022

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze concept managementletter.

Samenvattend hebben wij geconstateerd dat er bij uw gemeente, net als veel andere gemeenten, nog aandachtspunten resteren. Dit betekent niet dat uw gemeente niet in control is, maar wel dat het in control zijn voor ons niet toetsbaar blijkt uit controlesporen in de processen en systemen. Derhalve konden wij het afgelopen jaar voor onze controle (nog) niet steunen op uw interne beheersing en hebben wij de jaarrekening 2021 voornamelijk achteraf en gegevensgericht gecontroleerd (middels deelwaarnemingen, cijferbeoordelingen, steekproeven etc.).

Fraude

De komende jaren zal er vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie, de NBA, heeft in 2022 de notitie '[Frauderisicobeheersing aanbevelingen voor bestuurders en toezichthouders](#)' uitgebracht. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen, zoals de gemeenteraad, bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude, kunnen de gelegenheden die tot fraude leiden, afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook de accountant heeft hierin een belangrijke rol. De landelijke pilots waar in de controleverklaring 2020 van de accountant uitgebreider wordt gerapporteerd over het thema fraude (o.a. Gemeente Breda) hebben bijgedragen aan de best practices. De best practices van de NBA zijn erop gericht het fraudebewustzijn en de frauderisicobeheersing te vergroten. In onze managementletter hebben wij reeds aandacht gevraagd voor dit onderwerp.

Graag gaan wij met u in overleg over het vergroten van de actieve rol van de auditcommissie ten aanzien van frauderisicobeheersing. Bijvoorbeeld door jaarlijks één of meerdere onderkende frauderisico's (en indien van toepassing de interne beheersingsmaatregelen die zijn genomen om deze frauderisico's te mitigeren) nader te laten onderzoeken door de verbijzonderde interne controle afdeling, uw accountant of gespecialiseerde (fraude)onderzoekers.

4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording

Invoering rechtmatigheids- verantwoording 2023

Update Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van 2023

In onze eerdere rapportages zijn wij uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de rechtmatigheidscontrole door de externe accountant naar de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De commissie BBV heeft in december 2020 de concept notitie rechtmatigheidsverantwoording met de nadere spelregels voor de rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie openbaar gemaakt en heeft augustus 2021 de kadernota rechtmatigheid 2022 gepubliceerd. In het tweede kwartaal 2022 heeft de wetsbehandeling in de Tweede Kamer plaatsgevonden en is aangenomen. Hierna volgen nog de nodige aanpassingen van wetgeving en notities vanuit onder ander het NBA. Besloten is dat de rechtmatigheidsverantwoording per boekjaar 2023 wordt ingevoerd.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Wij verwachten dat dit voor de meeste gemeenten een uitdaging is, maar naar onze mening ook een kans voor uw organisatie en interne beheersing. Na invoering van de rechtmatigheidsverantwoording door het college wordt de gemeente Bodegraven-Reeuwijk met ingang van verslagjaar 2023 zelf verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording en moet het college een (onderbouwde) mededeling doen omtrent de naleving van de rechtmatigheid. De wetswijziging is niet alleen een technische verandering, maar ook een cultuurverandering die effect heeft op de bedrijfsvoering van de organisatie.

Stand van zaken binnen uw gemeente

Bodegraven-Reeuwijk heeft inmiddels de eerste stappen genomen ter voorbereiding op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Er is door de ambtelijke organisatie een plan van aanpak opgesteld voor de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording. Het plan bevat verschillende stappen. Tijdens de interimcontrole 2022 zullen wij hier in overleg met de organisatie naar kijken.

Stand van zaken binnen uw gemeente

4.2 Sociaal domein uitgelicht

Sociaal domein 2021
bedragen circa
€ 31,9 miljoen

Onzekerheid ten
aanzien van
prestatielevering

Beperkte afwijkingen
bij productie-
verantwoordingen

Resterende onzeker-
heid Wmo ZIN circa
€ 92.000

Sociaal domein in de jaarrekening

De lasten van Bodegraven-Reeuwijk met betrekking tot het sociaal domein bedragen over 2021 circa € 31,9 miljoen.

Wmo ZIN

De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo ZIN vindt plaats vanuit de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN vraagt de gemeente Bodegraven-Reeuwijk via RDS per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol.

Uit onze controle blijkt dat er door de gemeente Bodegraven-Reeuwijk beperkte verschillen zijn geconstateerd tussen de eigen administratie en de productie-verantwoordingen welke zijn voorzien van een controleverklaring. Gezien de omvang ligt onder de rapportage tolerantie wegen wij geen verschillen mee in ons oordeel.

Tevens is van een aantal zorginstellingen geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2021 ontvangen controleverklaringen en de ontvangen bestuursverklaringen ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 92.000 van de € 131.000.

4.2 Sociaal domein uitgelicht

Resterende onzekerheid Jeugdzorg circa € 380.000

Fout pgb mede gebaseerd op projectiebrieven

Rechtmatigheid fouten pgb onder de tolerantie

Onzekerheden pgb geraamd op € 158.000

Jeugdzorg ZIN

Ten aanzien van de jeugdhulp heeft Bodegraven-Reeuwijk via RDS met andere gemeenten in de regio de zorg ingekocht en worden instellingen gecontracteerd. Met betrekking tot de lasten inzake jeugdhulp vraagt de gemeente Bodegraven-Reeuwijk via RDS bij de zorginstellingen een productieverantwoording met een controleverklaring op. Voor deze variant geldt dat net zoals bij de Wmo ZIN dit dan alsnog tot een onzekerheid leidt omtrent de geleverde prestatie. Uit onze controle blijkt dat van een aantal zorginstellingen nog onvoldoende controle-informatie is ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht.

In de financiële verantwoording Jeugdhulp 2021 is voor een bedrag ad € 447.000 aan onzekerheden geconstateerd, hier is geen productieverantwoording met goedkeurende controleverklaring door de zorginstelling aangeleverd. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2021 ontvangen controleverklaringen, ramen wij het bedrag van de resterende onzekerheid in totaliteit op circa € 380.000 (2020: € 734.000).

Geraamde fout in de persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Uw gemeente verstrekt de beschikkingen pgb en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevering. Uit de accountantscontrole 2021 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een oordeel met beperking. Ten aanzien van de rechtmatigheidsfouten zijn de foutpercentages opgenomen in de gemeente specifieke projectiebrieven. Voor Bodegraven-Reeuwijk zijn de percentages voor rechtmatigheidsfouten en voor getrouwheidsfouten voor zowel de Wmo als Jeugdzorg opgenomen in onderstaande tabel:

PGB PER CATEGORIE	FINANCIËLE RECHTMATIGHEIDSFOUT	FINANCIËLE GETROUWHEIDSFOUT
Jeugdzorg	1,97%	1,58%
Wmo	2,76%	1,71%

De financiële rechtmatigheidsfout en de getrouwheidsfout voor pgb voor de gemeente Bodegraven-Reeuwijk liggen beide onder de rapportagetolerantie. Daarnaast bestaat er geen verschil boven de rapportagetolerantie tussen de verantwoording in de jaarrekening en de verantwoording van de SVB. In het kader van de rechtmatigheid nemen wij het geen verschillen mee in onze oordeelsvorming.

De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is er sprake van een onzekerheid. De gemeente verkrijgt echter zekerheid door intern ingerichte processen, zoals het toekenningsproces en de controles op betalingen, waardoor deze onzekerheid deels teniet wordt gedaan. De processen van pgb Jeugdzorg en Wmo lopen op een aantal onderdelen verschillend, waardoor voor Jeugdzorg en Wmo niet dezelfde zekerheid wordt verkregen. Tevens verkrijgt de gemeente aanvullende zekerheid vanwege de ontvangsten van het CAK. Op basis van het zekerheidspercentage dat de gemeente Bodegraven-Reeuwijk hierdoor verkrijgt, zijn de onzekerheden voor pgb geraamd op een bedrag van circa € 158.000. Wij hebben een review gedaan en kunnen steunen op de werkzaamheden van de accountant van de SVB. Daarbij concluderen wij dat de formele fouten zoals geconstateerd door de accountant van de SVB geen impact hebben op het rechtmatigheidsoordeel over de jaarrekening 2021 van uw gemeente.

4.3 Ontwikkeling grondexploitaties

Woningbouw:
Weideveld en De
Steupel vormen
hiervan grootste deel

Bedrijventerreinen:
beperkt in omvang en
risico

Verliesvoorziening door
nieuwe fase De Wijde
Wiericke

In het begrotingsjaar 2021 zijn 12 grondexploitaties actief geweest. Dit aantal is inclusief de grondexploitatie Brandweerkazerne Driebruggen die eind 2021 is vastgesteld fase 3 en 4 van De Wijde Wiericke die begin 2021 is gestart.

Op grondexploitaties is in 2021 tussentijdse winstnemingen gedaan in de reguliere exploitaties (€ 2.325.000) daarnaast zijn de geraamde verliesvoorzieningen toegenomen (€1.366.000). De winstneming is voor €2,1 miljoen gerealiseerd op de grondexploitatie Weideveld i.v.m. gerealiseerde verkopen. De verliesvoorziening ziet vooral op De Wijde Wiericke fase 3 en 4.

Woningbouwplannen € 3,6 miljoen

Het grootste deel van de boekwaarde komt voor rekening van bouwgrondexploitaties Weideveld en De Steupel. De nog te realiseren kosten woningbouw betreffen voor alle grondexploitaties samen 13,6 miljoen, tegenover 17,7 miljoen te realiseren opbrengsten.

Niet-woningbouwplannen € -0,0 miljoen

Niet woningbouw betreft alleen de kazerne Driebruggen. Deze grondexploitatie is in 2021 geopend en is met minder dan €0,3 miljoen kosten en €0,3 miljoen lasten beperkt in omvang.

Verliesvoorzieningen € -1,5 miljoen (2020: €-0,2 miljoen)

Het totaal aan verliesvoorzieningen is toegenomen ten opzichte van voorgaand jaar. Dit ziet vooral op De Wijde Wiericke fase 3 en 4 ad €-1,3 miljoen en Hogerijndijk ad €- 0,3 miljoen.

4.4 BBV, WNT en SiSa

BBV wordt nageleefd

WNT-verantwoording
voldoet aan de
vereisten

Geen bevindingen
SiSa-bijlage

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat Bodegraven-Reeuwijk in de definitieve versie van de jaarrekening de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rehtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2021 niet meer bedragen dan € 209.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 van de Bodegraven-Reeuwijk niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2021 van de Bodegraven-Reeuwijk voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2021. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen resterende fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Wel is door de accountant van FermWerk een onzekerheid gerapporteerd in 2020 bij “Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)”. Bij aanvragen Levensonderhoud beschikte Ferm Werk niet over de bevestiging van de zelfstandige dat deze in het bezit is van de benodigde vergunningen. In lijn met de situatie destijds, begin Coronapandemie is overgegaan tot uitkering levensonderhoud. Zie tevens bijlage B.

Wij zien een landelijke trend dat Ministeries steeds vaker een Specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SISA- regelingen, ook voor uw gemeente, zijn daardoor exponentieel toegenomen. Dit geeft een hoge druk op de organisatie binnen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, andere gemeenten en decentrale overheden en de accountantskantoren.

4.5 Begrotingsrechtmatigheid

Overschrijding lasten
met € 4,2 miljoen

Controle begrotingsrechtmatigheid

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerde en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijdingen geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerd opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Zie hierna voor een overzicht van de lastenoverschrijdingen per programma en de overschrijdingen van investeringskredieten.

De overschrijdingen op programmaniveau zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de analyse begrotingsafwijkingen, zoals opgenomen in de toelichting op de verschillende programma's op pagina 174 van de jaarrekening

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
1. Leven, leren en werken (totaal € 3.349.000)	Betreft overschrijdingen welke grotendeels worden gecompenseerd door opbrengsten en passen binnen bestaand beleid	✓	
3. Samenwerken-ondernemen- dorp promotie (totaal € 326.000)	Betreft overschrijdingen welke worden gecompenseerd door opbrengsten en passen binnen bestaand beleid	✓	
3. Bestuur en dienstverlening (totaal € 138.000)	Betreft overschrijdingen welke worden gecompenseerd door opbrengsten en passen binnen bestaand beleid	✓	
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (totaal € 416.000)	Betreft overschrijdingen welke worden gecompenseerd door opbrengsten en passen binnen bestaand beleid	✓	

Overschrijding lasten
op drie programma's

4.6 Belangrijke schattingsposten

Schattingen zijn in het algemeen neutraal

Wij hebben geen controleverschillen naar aanleiding van deze schattingen

Inherent aan het opmaken van een jaarrekening, is dat het college en management schattingen moet maken. Bepaalde schattingen van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en doordat zij een hoge mate van schattingsonzekerheid vertonen. Dit laatste betekent dat de schatting vatbaar is voor een inherent gebrek aan nauwkeurigheid in de waardering.

Een goed inzicht in de jaarrekening vereist kennis van deze posten. Als onderdeel van de controle hebben wij de oordeelsvormingen en besluiten van het management bij het maken van de schattingen beoordeeld op indicaties voor mogelijke tendenties. In het hierna opgenomen overzicht hebben wij van de jaarrekeningposten waaraan een belangrijke schatting ten grondslag ligt weergegeven of wij de schatting als conservatief, neutraal of pessimistisch hebben aangemerkt.

Een tekstuele toelichting hebben wij opgenomen bij de bevindingen betreffende de genoemde post (zie verwijzing), waarbij ook de wijze van tot stand komen van de schatting is uiteengezet.

POST IN DE JAARREKENING	BEDRAG (x € 1.000)	BEOORDELING HUIDIG BOEKJAAR	TOELICHTING SCHATTING
Grondexploitaties, verwachte lasten en opbrengsten	2.043		De schatting van deze post is reeds behandeld onder paragraaf 4.3. Deze schattingen zijn tot stand gekomen op basis van trend informatie en informatie over prijzen voor onder andere bouw- en woonrijp maken.
Vorzieningen pensioen	2.072		De schatting van deze post is optimistisch, maar aanvaardbaar. De gemeente houdt een voorziening aan voor haar oud-wethouders en laat deze actuarieel berekenen. Echter is deze berekening voor de wethouders geboren voor 1942 niet geactualiseerd gezien het ingeschatte beperkte risico.
Vorzieningen overage (waaronder groot onderhoud gebouwen)	4.074		De voorzieningen voor onderhoud van gebouwen is neutraal. De voorziening is onderbouwd met beheerplannen waarin actualiteiten zijn meegenomen.

 Conservatief, maar aanvaardbaar

 Neutraal

 Optimistisch, maar aanvaardbaar

4.7 Opvang vluchtelingen Oekraïne

Gemeenten hebben een essentiële rol in de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

Onze visie op uw rol bij de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

Het conflict in Oekraïne heeft ook gevolgen voor Nederlandse gemeenten. Dat kan gaan om opvang van vluchtelingen door gemeenten en particulieren, ondersteuning van Oekraïners en Russen die momenteel in Nederland verblijven, risico's voor digitale veiligheid en economische sancties voor Russische bedrijven. Wat wij bij gemeenten zien is dat de opvang van de vluchtelingen tijd en capaciteit vraagt van de ambtelijke organisatie. Capaciteit die door de krapte op de arbeidsmarkt, de ontwikkelingen rond Corona en de toenemende taken van gemeente al onder druk stond. Net als bij veel andere gemeenten is en wordt actief gezocht naar opvangplekken. Deze beschikbare plekken, maar ook de bezetting van de plekken neemt nog dagelijks toe, het Ministerie van Justitie en Veiligheid publiceert over [deze ontwikkeling](#). Naast het regelen van de opvangplekken is Gemeente Bodegraven-Reeuwijk nog dagelijks bezig met het leefgeld en andere ondersteuning van de vluchtelingen.

Specifieke uitkering

Zoals het er nu naar uitziet zullen gemeenten gecompenseerd worden door middel van een specifieke uitkering (SPUK) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Deze SPUK is op dit moment in consultatie. De omvang van de uitkering lijkt als volgt te worden vormgegeven:

1. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten een normbedrag van € 100 per dag per gerealiseerde opvangplek;
2. Indien bovenstaand normbedrag niet toereikend is voor de kosten van de opvangvoorzieningen, dan kan de gemeente de werkelijke kosten ontvangen (incl. doorwerkende kosten die hoger zijn dan het normbedrag);
3. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van leefgeld van ontheemden bij particulieren een vergoeding van de werkelijke kosten per verstrekking als bedoeld in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne;
4. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten voor verzekering van wettelijke aansprakelijkheid en buitengewone kosten zoals genoemd in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne, een normbedrag voor de werkelijke kosten per verstrekking;
5. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten die gemeenten maken voor het geschikt maken of realiseren van gebouwen voor de opvang van ontheemden (transitiekosten) de werkelijke kosten.

Een voorschot van 50% van de naar verwachting te realiseren opvangplekken zal aan de gemeente worden uitgekeerd. Definitieve afrekening zal op basis van de verantwoording in de SISA-Bijlage plaatsvinden.

Processen, registraties en aanbestedingen

De specifieke regeling vraagt verantwoording door de gemeente. Omdat sprake is geweest van spoed vragen wij nadrukkelijk aandacht voor de kwaliteit van registraties en processen zodat uw gemeente straks zonder veel onzekerheden volledige vergoeding ontvangt voor haar inzet. Specifiek vragen we aandacht voor:

- Functiescheiding bij de registratie van en controle op het verstrekte leefgeld;
- Functiescheiding bij de registratie van bestede uren en de gehanteerde uurtarieven;
- Tussentijdse controle dat vergoedingen, waaronder het leefgeld, voor het juiste aantal dagen is verstrekt;
- Adequate registratie van de werkelijke (transitie)kosten zoals hierboven opgesomd onder de punten 2 t/m 5.

Uit gesprekken begrijpen wij dat uw gemeente gestart is met het opzetten van de registraties.

Vergoeding via SPUK

Voorschot van 50% verwachte opvangplekken in de gemeente

Correcte registratie van verstrekkingen en uitvoeringskosten is van belang

4.7 Opvang vluchtelingen Oekraïne

EU- aanbesteden en dwingende spoed

De toelichting gebeurtenissen na balansdatum is voldoende

Aanbestedingen

Overheden moeten voor opvang van vluchtelingen onder andere vastgoed huren of inzetten, en het vastgoed inrichten ten behoeve van scholing, gezondheidszorg en wonen van vluchtelingen. De huur van vastgoed is niet aanbestedingsplichtig. De overige inrichtingen en installaties zijn wel aanbestedingsplichtig. Op grond van de uitzondering van dwingende spoed is er een mogelijkheid deze onderhands te gunnen.

Het kabinet heeft uitgesproken dat de opvang voor minimaal zes maanden moet worden ingericht. De vluchtelingenopvang is acuut. Wij adviseren zo veel mogelijk gebruik te maken van bestaande (raam)contracten, bijvoorbeeld voor de inhuur van personeel. Mogelijk kunnen die ook worden uitgebreid vanwege deze onvoorziene omstandigheid. Belangrijk is dit goed vast te leggen in het inkoopdossier en te zorgen voor een aankondiging op TenderNed.

Wanneer geen bestaande infrastructuur aanwezig is moet worden ingekocht of aanbesteed. In selecte gevallen kan het gerechtvaardigd zijn om opdrachten direct onderhands te gunnen met toepassing van de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging vanwege dwingende spoed. Gegeven de omstandigheden is het verdedigbaar om kort durende contracten te sluiten in ieder geval tot november 2022, zonder dat hier sprake is van overtreding van het knipverbod. Vanwege de onzekere situatie verdient het aandacht om bij contractvorming al enige uitloop in de vorm van opties en verlengingen in te bouwen. Als de situatie langer duurt, moet gezocht worden naar een meer stabiele (middel)lange termijn oplossing. Wij denken graag mee over de documentatie rondom aanbesteding en in het bijzonder de dwingende spoed.

Gebeurtenissen na balansdatum

Hoe ingrijpend de economische effecten van deze crisis zullen zijn, is op dit moment nog moeilijk te overzien. De impact op de bedrijfsvoering van de Gemeente zal naar verwachting niet van aanzienlijke betekenis zijn. Rekening moet worden gehouden met (verder) stijgende prijzen, die zich kunnen vertalen in hogere inkoopkosten voor energie, hout, metaal en hulpstoffen. Het conflict heeft ook weerslag op de digitale veiligheid in Nederland. Momenteel lijkt het beeld stabiel maar het dreigingsbeeld kan abrupt veranderen. Verder is in dit verband van belang dat de gemeente geen directe zakelijke relaties onderhoudt met bedrijven in Oekraïne, Rusland en Wit-Rusland.

Gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft in het jaarverslag in de risicoparagraaf aandacht voor de gevolgen van de oorlog in Oekraïne. Wij zijn van mening dat de (huidige) impact voor de gemeente hiermee goed is benoemd hoewel deze impact niet gekwantificeerd is vanwege bestaande onzekerheden.

Bijlagen

- A [Onze controle](#)
- B [Bevindingen SiSa-bijlagen](#)
- C [Overige Bijlagen](#)

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Materialiteit is gebaseerd op de bepalingen in het BADO

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.079.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Omdat wij geen volkomen controle uitvoeren houden wij bij de uitvoering van onze controle rekening met een afslag voor onontdekte fouten. Deze afslag hebben wij gesteld op 25%. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 53.500 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden. Wij zijn onafhankelijk van de Bodegraven-Reeuwijk zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Opdracht vastgelegd in opdrachtbevestiging

Gegevensgerichte controleaanpak noodzakelijk

Belangrijkste risico's die wij hebben geïdentificeerd

Strekking controleverklaring

Geen bevindingen t.a.v. de continuïteit

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van d.d. 19 oktober 2021. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het bestuursverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 19 oktober 2021 met kenmerk 'MS/RA805'.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een gegevensgericht en risicogerichte benadering. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van de Bodegraven-Reeuwijk. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- ▶ In onze controlestandaarden (NV COS) wordt expliciet het risico van management override (bewuste beïnvloeding door bestuur of management van de jaarcijfers) als belangrijk te onderkennen significant risico benoemd. Als accountant moeten wij in onze werkzaamheden hier specifiek aandacht aan besteden. Wij zijn van mening dat binnen de gemeente de mogelijkheden, om buiten de getroffen interne beheersmaatregelen invloed uit te oefenen op de in de jaarrekening gepresenteerde uitkomsten, beperkt zijn. Om het resterende risico te beperken beoordelen wij schattingsprocessen en bijzondere journaalposten in detail.
- ▶ Het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels.
- ▶ Risico dat schatting ten aanzien van nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten mogelijk niet aanvaardbaar zijn met een onjuiste verliesvoorziening of onjuiste tussentijdse PoC tot gevolg
- ▶ Risico op onrechtmatige betalingen als gevolg van functievermenging in het proces van factuurontvangst tot betaling
- ▶ Risico op onrechtmatige lasten als gevolg van niet structureel zichtbare functiescheiding in het proces van ontvangsten tot autorisatie van facturen

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2021 van de Bodegraven-Reeuwijk aan de daaraan te stellen eisen voldoet, zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring op getrouwheid en een afkeurend oordeel op de rechtmatigheid, gedateerd op 6 juli 2022, af te geven bij deze jaarrekening. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2021 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van de Bodegraven-Reeuwijk zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de Bodegraven-Reeuwijk als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De grondslagen van de jaarrekening 2021 zijn aanvaardbaar

De jaarstukken 2021 van uw gemeente bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2021 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2021 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2021. In 2021 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Ontwikkelingen op het gebied van (rapporten over) frauderisico's en de beheersing hiervan

Geen aanwijzingen of vermoedens van fraude of onregelmatigheden

Geen bevindingen t.a.v. de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met diverse functionaris(sen) en met de auditcommissie. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Met ingang van boekjaar 2022 zijn wij op grond van richtlijnen van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) verplicht in de controleverklaring te rapporteren over fraude.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klantspecifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter 2021. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. De interim-controle heeft meerdere tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

B. Bevindingen SiSa-bijlage

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De Bodegraven-Reeuwijk heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2021 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)		GOEDKEUREND		
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)		AFKEUREND OORDEEL		
NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
A7	Tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving			
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2137			
C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik			
C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen			
C62	Regeling specifieke uitkering kwijschelding gemeentelijke belastingen			
D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022			
D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
E20	Regeling stimulerende verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021			
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021			
G2	Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2021			
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2020			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) _gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2020			

B. Bevindingen SiSa-bijlage

Vervolg

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T	Fout		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T	Onzekerheid		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T	Fout		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T	Onzekerheid		
G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)	Fout		
G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)	Onzekerheid		
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022			
H12	Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken 2021			
H16	Specifieke uitkering Ijsbanen en Zwembaden			

B. Bevindingen SiSa-bijlage | Tozo

Tozo

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Fout		
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Onzekerheid	2.000.271	Bij aanvragen Levensonderhoud beschikt Ferm Werk niet over de bevestiging van de zelfstandige dat deze in het bezit is van de benodigde vergunningen.
G4A	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4A	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4A	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4A	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4A	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4A	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4A	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4A	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Fout		
G4A	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Onzekerheid		

B. Bevindingen SiSa-bijlage | Tozo

Tozo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 5			
G4	Tozo 5			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			

C. Overige Bijlagen

C.1 Duurzaamheid

C.1 Duurzaamheid

Gemeenten hebben een belangrijke rol in de keten als het gaat om duurzaamheid

Duurzaamheid is al onderdeel van uw beleid

Strategie vormgeven vanuit een aantal kernvragen

Onze visie op uw rol in verduurzaming

In 2015 zijn de duurzame ontwikkelingsdoelen (sustainable development goals) van de Verenigde Naties door alle lidstaten van de VN aangenomen. Deze doelen vormen de wereldwijde agenda voor duurzaamheid tot 2030. Zoals ook in meerdere publicaties van de VNG is verwoord, is ieders inzet hierbij nodig en die van gemeenten onmisbaar. In het bijzonder attenderen wij u op de publicatie van de VNG met als titel 'De global goals in het gemeentelijk beleid - een handreiking voor de Nederlandse gemeenten'. Een publicatie waarin concreet per doel wordt ingegaan op uw mogelijke rol hierin.

Mede doordat in 2015 de doelstellingen voor 2030 zijn aangenomen is het onderwerp 'duurzaamheid' niet meer weg te denken van bestuursstafels in zowel de publieke als de private sector. Het hoeft weinig betoog dat voor overheden een regierol is weggelegd als het gaat om het uitvoering geven aan ambities, het stimuleren van gedragsverandering in de maatschappij en het financieel steunen van burgers en bedrijven. Als gemeente bent u de verbinding tussen vele partijen binnen en buiten uw gemeente, onder andere ten aanzien van zorg, sociale vangnetten, huisvesting, afvalbeheersing, de waterketen, enz.

Aan een aantal van de duurzame ontwikkelingsdoelen kunnen tevens lokale initiatieven worden gekoppeld. Het ontbreekt bij veel gemeenten echter aan een integrale strategie op het gebied van duurzaamheid in de breedte met als gevolg onvoldoende vanuit een regierol wordt. Die integrale strategie is noodzakelijk om de juiste afwegingen te maken zodat u een inhoudelijke bijdrage levert aan de duurzaamheidsagenda 2030, maar deze ook kunt vertalen naar financiële impact. Gezien de enorme opgaven die er liggen is uw gemeente een wat ons betreft onmisbare schakel in deze keten.

Hoe komt u tot uw strategie?

Wij zien duurzaamheid in de breedte als een belangrijk aandachtspunt voor uw gemeente.

We noemen een aantal vragen die kunnen helpen bij het invullen van uw regierol:

- ▶ Wat is uw ambitie ten aanzien van duurzaamheid binnen de gemeente of regio?
- ▶ Hoe ver bent u met uw dialoog met betrokkenen (stakeholder dialoog) om de belangrijkste thema's voor uw duurzaamheidsstrategie te onderkennen?
- ▶ In hoeverre heeft u duurzaamheid tot speerpunt in uw collegeprogramma opgenomen?
- ▶ Hoe concreet en meetbaar zijn de doelstellingen die u zich gesteld heeft?
- ▶ Kent u de meerjarige impact van uw ambities op uw begroting?

Zomaar een aantal wezenlijke basisvragen die noodzakelijkerwijze beantwoord moeten worden om uw wijze invulling te kunnen geven aan uw rol. Dit vraagt ook een programmatische aanpak in de organisatie, zowel op inhoud als op aansturing. Een ambitie moet immers vertaald worden naar concrete doelen en kpi's en de uitvoering moet tenslotte ook gemonitord, bijgestuurd en gerapporteerd worden. Een betrouwbare totstandkoming van deze informatie is daarbij een belangrijke randvoorwaarde, zeker als bij dergelijke informatie mogelijk op termijn ook een controleverklaring verstrekt moet worden zoals in het bedrijfsleven het geval wordt (CSRD). Overigens een aspect dat voor gemeenten nog niet aan de orde is.

Hoe nu verder?

Dit voorjaar zijn de gemeenteraadsverkiezingen geweest. U heeft de taak een nieuw college te vormen met een nieuw 4-jarig collegeprogramma. Wij raden sterk aan hierin wederom expliciet ruimte te scheppen voor het thema duurzaamheid als ‘rode draad’ in het collegeprogramma. Om u te helpen in dat traject, hebben wij onderstaande routekaart ontwikkeld. Hierin zijn achtereenvolgens alle te zetten stappen in dit kader opgenomen. Daarbij is ook aandacht voor de inbedding in de organisatie.

Goede voorbeelden van gemeenten die duurzaamheid al expliciet als thema hebben omarmd zijn Nijmegen en Utrecht. Deze gemeenten geven transparant en concreet, elk op eigen wijze, inzicht in de doelstellingen en de realisatie hiervan.

Wij gaan graag met u het gesprek aan om u waar nodig te kunnen ondersteunen in dit proces van het bepalen van ambities en strategie, de vertaling naar de organisatie en de monitoring en rapportage hiervan. Gezien het belang van dit thema en onze maatschappelijke rol, hebben wij het bevorderen van verduurzaming en het transparant hierover rapporteren tot een van onze speerpunten gemaakt.

Strategie en ambitie	▶ Analyse waar ESG nu staat in de organisatie (ESG volwassenheidsanalyse) ▶ Bepaal de duurzaamheidsambitie ▶ Governance & oprichten van een ESG werkgroep ▶ Bepalen materiële thema's (stakeholder dialoog)
Sturen	▶ Definieren van niet-financiële prestatie indicatoren (KPI's) ▶ Verbeteren datakwaliteit ▶ Ontwikkelen interne rapportage (geïntegreerd dashboard)
Rapporteren	▶ Ontwikkelen Integrated Report ▶ “Assurance-readiness” → toets aan wet-en regelgeving/ standaarden) ▶ Opstellen en publiceren verslag
Assurance	▶ Assurance bij Integrated Report ▶ Evaluatie en verbetering

bdo.nl